

1926

Mikuláš Medek (1926 – 1974)

Modrá kompozice (Romantický strýc Karel), 1960

Oba obrazy, které galerie vlastní (tím druhým je Kompozice /Rozkošný mladý muž z roku 1959), patří do etapy imaginativní abstraktní tvorby, kdy Mikuláš Medek opustil surrealistické figurální obrazy s prvky masochismu, černého humoru a zvláštního iracionálního neklidu.

Film režiséra Aleše Kisila o Mikuláši Medkovi z roku 2003: „Nemaluji, své obrazy dávím“, ukazuje některé postupy, jak malby vznikaly. Například ten, kdy Mikuláš Medek uložil plátno na podlahu, do jeho barevného reliéfu vrstvil noviny, které postupně odtrhával tak, až vznikaly zvláště působivé zvrásnělé plochy a plošky, podobně jako je tomu u **Modré kompozice**. Barevná tkáň obrazu je velice dynamická, doplněná hroty výčnělky, trny a ostny, které jsou známy již z předchozího období, a obohacena o větší či menší terčíky, kruhy a čtvercové průhledy. Škála modrých barev, stejně jako červených (v Rozkošném mladém muži), patřila k malířovým nejoblíbenějším. Co je nyní na plátnech naprosto dominující, je proměna doposud vizuálně čitelné figury v její velmi abstraktní a lapidární znak (tělo i hlava může být obdélníkem či čtvercem, končetiny ostrými liniemi)... Naše fantazie může putovat v imaginativním barevném prostoru malířových představ a vizí. V letech šedesátých začíná Medkovo vrcholné období.

Mikuláš Medek, velmi vzdělaný umělec, patří k nemnoha ikonickým osobnostem českého umění 20. století jako byl Jan Zrzavý, František Tichý nebo malířka Toyen, na jejichž výstavy chodila vždy celá procesí návštěvníků ze všech koutů republiky. Bylo mu přisouzeno prožít nedlouhý život, pouhých čtyřicet osm let, a přesto je jeho dílo impozantní. Tvoří neoddiskutovatelný originální pilíř tzv. neoficiálního umění již od roku 1948, tedy za období vládnoucího programu socialistického realismu, aby pak v období společenského a uměleckého uvolnění šedesátých let zazářilo jako součást informální, neboli strukturální abstrakce.

Mikuláš Medek se narodil v rodině prvorepublikového legionářského generála Rudolfa Medka, básníka a spisovatele. Jeho dědečkem byl malíř Antonín Slavíček, jeden ze zakladatelů české moderní krajinomalby. Za druhé světové války Mikuláš Medek studoval na Státní grafické škole, v roce 1945 absolvoval jeden rok na pražské akademii. Ve studiích pokračoval v letech 1946 – 1949 na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze u profesorů Františka Muziky a Františka Tichého, odkud byl v rámci politických prověrek vyloučen. Jeho život byl nelehký, obtížně šláhl uplatnění, byl vážně nemocen. Kdyby nebylo jeho ženy, fotografky Emily Medkové (1928 – 1985), která se o něj s láskou a péčí starala, těžko by mohlo vzniknout Medkovo tak zásadní malířské dílo.

100 LET
DĚL
UMĚLCŮ
OSUDŮ